

Informationskultur i informationsförvaltningen

Om mig...

Marcus Lindqvist

- ▶ Informationscontroller på SFV, tidigare konsult på ArkivIT
- ▶ Kandidatexamen i kulturanthropologi
- ▶ Masterprogrammet hållbar informationsförsörjning (Mittuniversitetet)
- ▶ Uppsats om informationskultur och e-arkiv
- ▶ På fritiden är jag husse till denna →

Om föredraget

1. Yrkets förändring och den nya rollen (recordkeeping informatics)
2. Informationskultur
3. Hur vi närmar oss en förståelse
4. Summering

Yrkets förändring och den nya rollen (recordkeeping informatics)

Yrkets förändring

- ▶ Faktorer:

- ▶ Nya tekniska förutsättningar (Med detta kommer också nya sätt att tänka kring information och kommunikation generellt)
- ▶ Samhällsförändringar (T.ex. new public management, förändrade arbetsstrukturer m.m.)

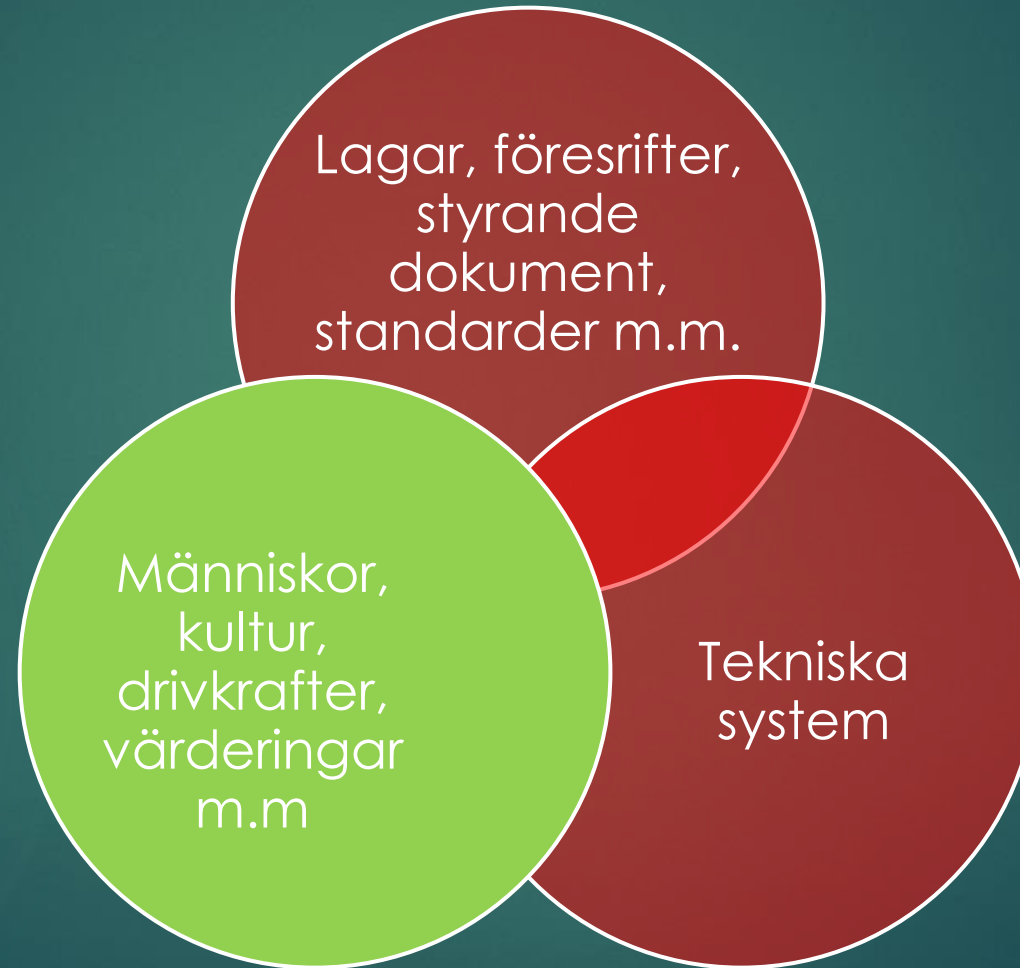
- ▶ Effekter:

- ▶ Fler kommunikationskanaler
- ▶ Ökande informationsmängder
- ▶ Högre komplexitet - mer svåröverskådligt
- ▶ Förändrad ansvarsfördelning (mellan handläggare och registrator, och inte minst mellan registrator och arkivarie där gränserna suddas ut)

Recordkeeping informatics

- ▶ Monash university - samma universitet som utvecklat den s.k. "recordscontinuum-modellen". M.a.o. samma tankegångar.
- ▶ **Recordkeeping** = informationshantering
- ▶ **Informatik** = vetenskaplig disciplin som studerar interaktionen mellan människa och tekniska system. Dvs. Handlar om både tekniska, kognitiva och sociala aspekter.
- ▶ Genom att kombinera begreppen betonar man vikten av att förstå den miljö där själva skapandet och användningen av informationen äger rum, för kunna nå gemensamma mål.

Rollen

Standardisering vs fokus på det specifika/unika (anpassning)

- ▶ Professionen (arkiv och registratur) har fokuserat mycket på standardisering, likriktighet och tekniska lösningar
- ▶ Mindre på att bejaka människorna som skapar och använder informationen. Vilket är särskilt viktigt när vi utformar styrande dokument och kravställer it-system.

T.ex. OAIS-modellen. Den kanske största utmaningen med e-arkiv täcks inte ens in av modellen: nämligen "pre-ingest". Vilket delvis har sin grund i modellen antar att informationen (SIP) "finns där", redo att matas in i arkivet. Men missar det faktum att informationen också måste fångas upp från första början, i en komplex verklighet. (Cunningham, 2007)

Men... människor är komplexa

- ▶ Organisationer utgörs av människor med olika bakgrunder, förväntningar och mål, som formar attityder till information.
- ▶ Alla ser inte på information på samma sätt som oss registratorer och arkivarier. Läs: "*dom gör inte som vi säger...*" eller "*dom fattar inte vad vi menar...*" etc.
- ▶ I strävan att hantera information inom en organisation måste vi hantera denna komplexa, sociala sida av yrket.
- ▶ Det är här som *informationskultur* kommer in...

Informationskultur

definition

- ▶ *the values accorded to information, and attitudes towards it, specifically within organizational contexts*

Oliver & Foscarini 2014, s. 11

Det antropologiska *kulturbegreppet*

Komplextt begrepp med trasslig historia

- ▶ Kultur/socialantropologi
- ▶ Tidigaste antropologerna såg kultur som något som enbart fanns i väst. Andra samhällen var vildar och/eller barbarer.
- ▶ Dagens antropologer ser kultur som något som finns i alla samhällen och består av: *normer, värderingar, seder, artefakter*
- ▶ Som alltid när man pratar kultur är det viktigt att betona att det är ***något föränderligt, under konstant förhandling***

Tre olika informationskulturbegrepp

1. Något en verksamhet har eller inte har. Normativt – ett sätt är det rätt. Standardiserings-tänk. (Exempel på forskare: Ginman 1993; Curry & Moore, 2003) **Vad påminner detta om?**
2. En analytisk lins som belyser att alla organisationer har en kultur som påverkar hur man ser på information
3. Som ett verktyg för att uppnå en effektiv informationsförvaltning

Informationskultur verkar på flera nivåer

Nivå	Definition
Supranationell	Kulturella likheter eller skillnader som sträcker sig bortom nationsgränser, t.ex. religion, språk (t.ex. anglosaxisk kultur), etniska grupper, regionspecifikt (t.ex. västerländsk kultur)
Nationell	Kollektiva egenskaper som tillskrivs invånare inom en nation.
Profession	Den kultur som formats genom "inskolning" i och gemenskap inom en viss yrkesgrupp. Yrkesidentitet, yrkesstolthet, lojalitet till professionen. (t.ex. arkivarier/registratorer som "demokratins väktare")
Organisation	Sociala normer och förhållningsätt som håller samman och präglar en organisation.
Grupp	Kulturella skillnader som finns inom mindre grupper, t.ex. familj, vänner, arbetsgrupp.

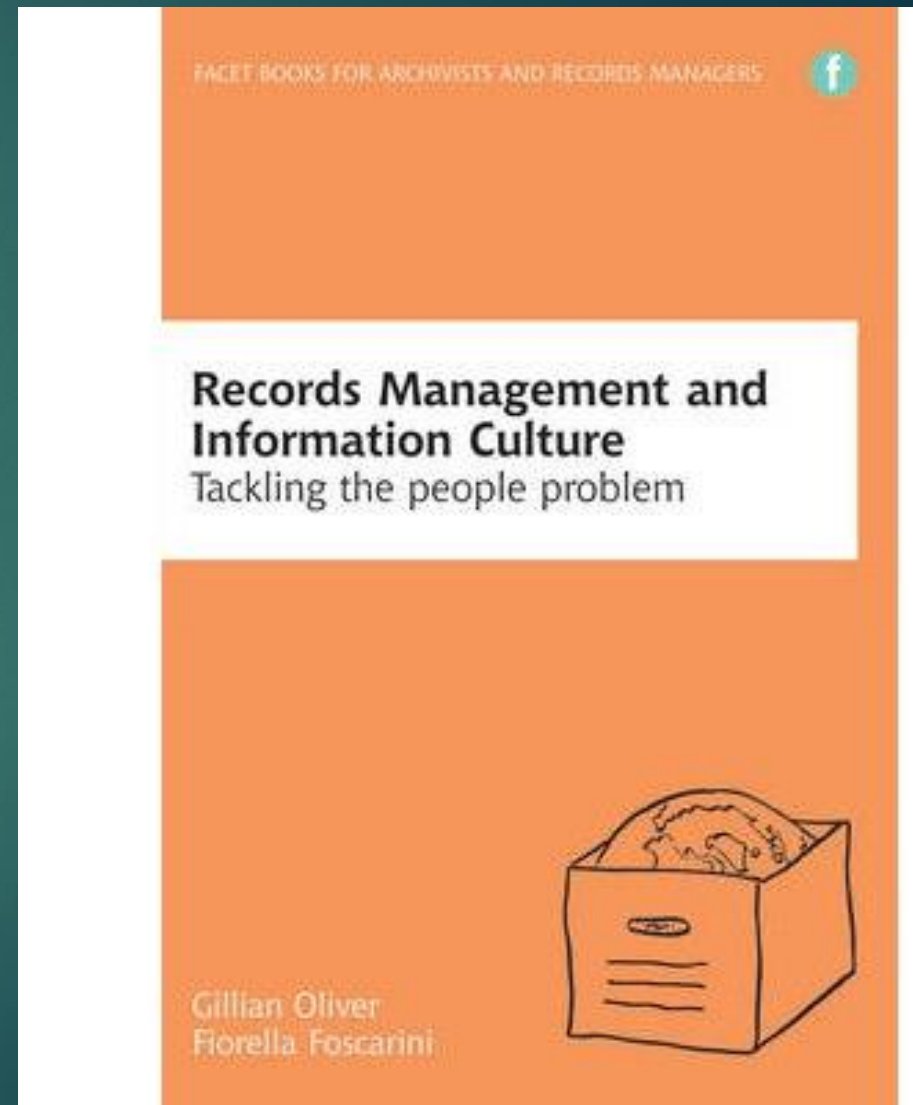

Hur vi närmar oss en
förståelse

Utgångspunkter och metoder

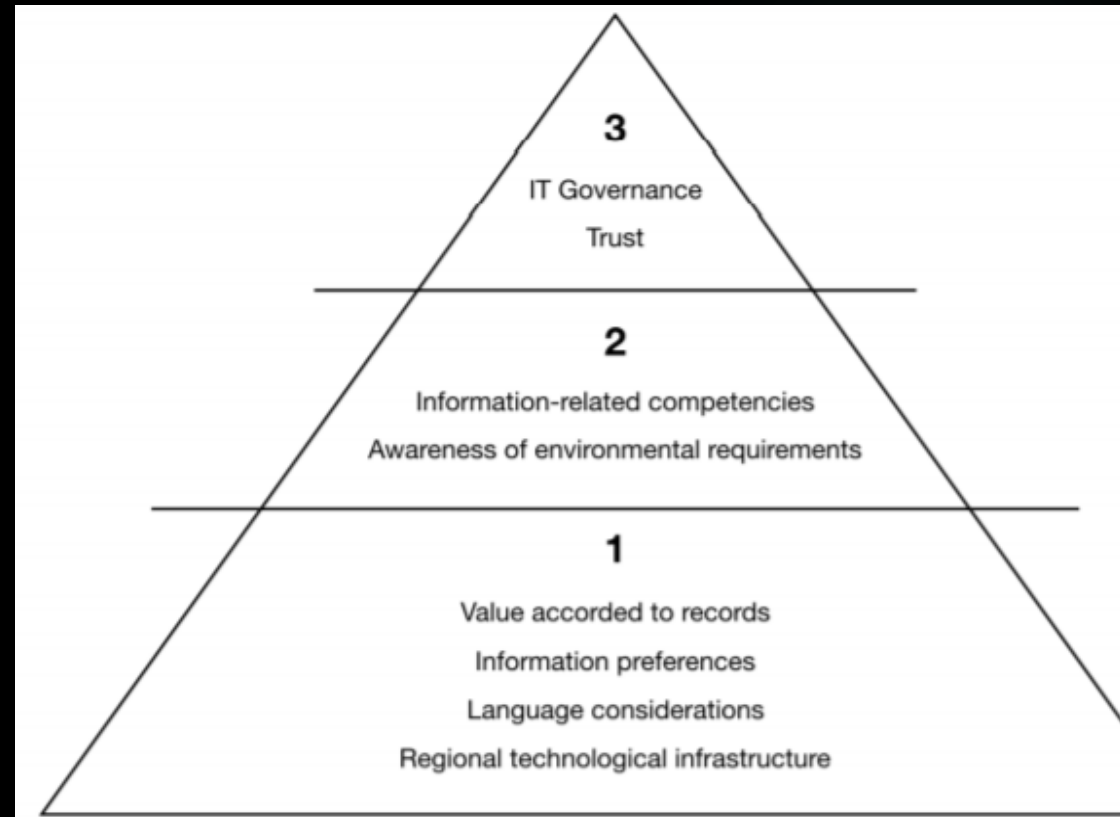
- ▶ Motsats till likriktighet och standardisering – dvs. fokus på det specifika.
- ▶ Sträcka sig ut i verksamheten
- ▶ **Etnografiskt**, kvalitativt – intervju, samtala, delta och bygga relationer för att närma sig en förståelse för "den andre".

- ▶ En bok som sätter informationskultur på kartan
- ▶ Ger både en teoretisk bakgrund och handfasta tips
- ▶ Presenterar ett ramverk som de kallar "information culture framework"

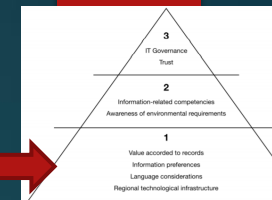

Informationskulturramverket

- ▶ Ett ramverk som...
- ▶ ...definierar ett antal kulturella faktorer som återspeglas i människors sätt att förstå och förhålla sig till information
- ▶ ... är utformat för att identifiera och utvärdera informationskultur i en avgränsad organisation
- ▶ ... ger en fingervisning om vilka frågor vi bör ställa till verksamheten

Nivå 1 – djupt rotade faktorer

Värdet som tillskrivs information (eller records)

Vilket värde människor inom organisationen tillskriver information. Eller i vilken utsträckning människor i verksamheten tillskriver information samma värden som vi gör, dvs som bevis för ansvarsutkrävande, allmän handling, kulturarv m.m. Med utgångspunkt i arkivlagen och offentlighetsprincipen.

Informationspreferenser

Hur människor föredrar att kommunicera (implicit/explicit, medium och format) och i vilken utsträckning man är villig att dela med sig av information.

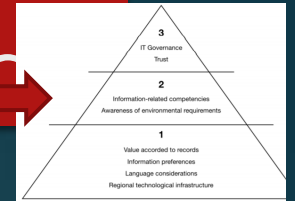
Språkbruk

Vilket språk som används formar våra attityder till information.

Regional teknologisk infrastruktur

Den geografiska platsens teknologiska infrastruktur påverkar förstås vad som är möjligt rent tekniskt. Men det påverkar också det sätt som vi förstår och hanterar information utifrån ett socialt perspektiv.

Nivå 2 – faktorer som är svåra att påverka

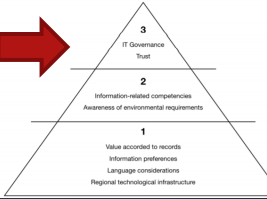
Informationsrelaterade kompetenser

Färdigheter att hantera information och digitala verktyg. T.ex. kunskap om informationsförvaltning

Medvetenhet om lagar och regler

Hur väl anställda är insatta i lagar och regler kopplat till information (inom en organisation).

Nivå 3 – faktorer som är relativt enkla att påverka (organisationsnivå)

IT-förvaltning och informationsstyrning

Styrningen av IT-infrastrukturen för att hantera information inom en organisation.

Tilltro till informationssystem

I vilken utsträckning anställda har tilltro till de system som används för att hantera information inom en organisation. Handlar inte bara om att vinna förtroende utan framförallt bör man fråga sig varför människor inte känner tilltro.

Information Culture Toolkit

En verktygslåda som stöd för att utforska informationskultur.

Består i grova drag av tre delar:

- Stöd för datainsamling med intervjuguide och metodtips
- Stöd för analys av insamlat material
- Stöd för att skapa en profil av informationskulturen på en arbetsplats

Denna finns att ta del av på ICAs hemsida:

<https://www.ica.org/en/information-cultures-toolkit>

Summering

- ▶ Att vara **proaktiv** handlar inte bara om att hitta det perfekta IT-systemet, eller om informationsmodeller, begreppsmodeller, processkartläggning, dokumenthanteringsplaner, systemförteckningar, utbildningar etc.
- ▶ **Var en antropolog** - För att lyckas i den "nya" yrkesrollen behöver vi förstå andras perspektiv och drivkrafter
- ▶ Genom att utforska den kontext som utgör verksamhetens unika förutsättningar kan vi forma våra verktyg och arbetssätt på ett sätt som underlättar för hela verksamheten.